

Kraj sveta

Rihard Hilzenbek (c. 1918)

Najpoznatija Hilzenbekova poema, iz drugog, proširenog izdanja njegove zbirke *Fantastične molitve* (*Phantastische Gebete*, Malik-Verlag, Berlin, 1920; prvo izdanje, Collection Dada, Zürich, 1916). Uz Arpovog „Kaspara“, amblemski tekst rane dade, novi duh u nepatvorenom izdanju – što znači i s nekim vidljivim repovima, u ovom slučaju ekspresionističkim; ali, od početka do kraja, uz kuršluse koje nijedan pristojan ekspresionista ne bi sebi nikada dopustio.

U dodatku ovog fajla, na stranici anarhije/ blok 45, nalaze se i Hilzenbekovo čitanje ove pesme iz 1957 (snimio Hans Rihter) i verzija Pitera Blegvada (Slapp Happy, Henry Cow) iz 1992, na engleskom, u bluz aranžmanu – verovatno najuspelija transpozicija nekog dadaističkog teksta u drugi medij i idiom. Kao što je neko primetio, ko zna šta bi Hilzenbek mislio o tome (i ja radije ne bih razmišljao dalje u tom pravcu); a opet, setimo se, svoje rane pesme je najradije opisivao kao „crnačke“. Jedna fina nit je ostala očuvana ili se možda sama nametnula (iako Blegvad, srećom, nije ni pokušavao da zvuči „crno“, još manje da simulira nekakvu „dadaističku“ iščašenost; ali lakoća s kojom je jedan ovakav tekst pretočio u melodiju i pripovedanje doslovno je očaravajuća). Mislim da bi mu se svidelo.

AG, 2018.

Evo na šta je spao ovaj svet
Krave sede na telegrafskim stubovima i igraju šah
Kakadu ispod suknje španske igračice
peva tužno kao štabni trubač i top jadikuje po ceo dan
To su ta polja lavande o kojima je pričao her Majer kada je izgubio oko
Samo vatrogasci mogu izvući noćnu moru iz salona
ali sva su creva presečena
Da da Sonja svi uzimaju celuloidnu lutku za vilinsko dete¹ i viču Bože spasi kralja
Celo monističko društvo okupilo se na parobrodu Mejerber²

¹ „Wechselbalg“: u raznim evropskim folklorima, „podmetnuto“, „vilinsko dete“, koje vile ostavljaju u zamenu za ljudsko dete (*eng.*, „changeling“, *fr.*, „chanjon“ ili „changeon“, *špan.*, „niño cambiado“, itd.).

Ali samo kormilar ima neku predstavu o visokom C
Izvlačim anatomski atlas iz palca na nogama
počinje ozbiljno proučavanje
Da li si videla ribu koja je stajala ispred opere u fraku poslednja dva dana i noći...?
Ah ah vi veliki vragovi – ah ah vi čuvari košnica i zapovednici
Uz svo dužno av av av i jao jao jao ko još ne zna šta je naš stari Homer izrekao
Nosim mir i rat pod svojom togom ali biram šeri brendi
Danas niko ne zna hoće li ga biti sutra
Udaraju takt poklopcima za mrtvačke sanduke
Kad bi neko samo imao petlje da iščupa perje tramvaju iz repa
ovo je sjajno doba
Profesori zoologije okupljaju se na livadama
Dlanovima odbijaju duge
Veliki mag stavlja paradajz na čelo
Opet te proganjaju žbunovi i zamkovi
Zvižduk srndaća preskače lipicanera
(Ko ne bi poludeo od svega toga)

Richard Huelsenbeck, „Ende der Welt“, *Der Dada*, No. 2, Berlin, December, 1919, str. 5.

Richard Huelsenbeck. *Phantastische Gebete* (drugo, prošireno izdanje), ilustracije George Grosz,
Malik-Verlag Abteilung Dada, Berlin, 1920, str. 28–29.

Prvo izdanje (pod istim naslovom, ali s manjim izborom pesama i bez „Kraja sveta“): *Collection Dada*,
Zürich, 1916, ilustracije Jean Hans Arp.

² Giacomo Meyerbeer (Jacob Liebmann Beer, 1791–1864): nemački kompozitor, najpoznatiji po operama.

Ende der welt

Soweit ist es nun tatsächlich mit dieser Welt gekommen
Auf den Telegraphenstangen sitzen die Kühe und spielen Schach
So melancholisch singt der Kakadu unter den Röcken der spanischen
Tänzerin wie ein Stabstropfeter und die Kanonen jammern den ganzen Tag
Das ist die Landschaft in Lila von der Herr Mayer sprach als er das Auge verlor
Nur mit der Feuerwehr ist die Nachtmahr aus dem Salon zu vertreiben
aber alle Schläuche sind entzwei
Ja ja Sonja da sehen Sie die Zelluliodpuppe als Wechselbalg an
und schreien God save the king
Der ganze Monistenbund ist auf dem Dampfer „Meyerbeer“ versammelt
doch nur der Steuermann hat eine Ahnung vom hohen C
Ich ziehe den anatomischen Atlas aus meiner Zehe
ein ernsthaftes Studium beginnt
Habt ihr die Fische gesehen die im Cutaway vor der Opera stehen
schon zween Nächte und zween Tage?
Ach Ach Ihr großen Teufel – ach ach Ihr Imker und Platzkommandanten
Wille wau wau wau Wille wo wo wo wer weiß heute nicht was unser
Vater Homer gedichtet hat
Ich halte den Krieg und den Frieden in meiner Toga aber ich entscheide mich für den
Cherry-Brandy flip
Heute weiß keiner ob er morgen gewesen ist
Mit dem Sargdeckel schlägt man den Takt dazu
Wenn doch nur einer den Mut hätte der Trambahn die Schwanzfedern
auszureißen es ist eine große Zeit
Die Zoologieprofessoren sammeln sich im Wiesengrund
Sie wehren den Regenbogen mit den Handtellern ab
Der große Magier legt die Tomaten auf seine Stirn
Füllest wieder Busch und Schloß
Pfeift der Rehbock hüpf das Roß
(Wer sollte da nicht blödsinnig werden)

The End of the World

The cows sit on the telegraph poles and play chess
The cockatoo under the skirts of the Spanish dancer
Sings as sadly as a headquarters bugler and the cannon lament all day
That is the lavender landscape Herr Mayer was talking about
when he lost his eye
Only the fire department can drive the nightmare from the drawing-room
but all the hoses are broken
Ah yes Sonya they all take the celluloid doll for a changeling
and shout: God save the King
The whole Monist Club is gathered on the steamship Meyerbeer
But only the pilot has any conception of high C
I pull the anatomical atlas out of my toe
a serious study begins
Have you seen the fish that have been standing in front of the opera in cutaways
for the last two days and nights...?
Ah ah ye great devils – ah ah ye keepers of bees and commandments
With a bow wow wow with a bow woe woe who does today not know
what our Father Homer wrote
I hold peace and war in my toga but I'll take a cherry flip
Today nobody knows whether he was tomorrow
They beat time with a coffin lid
If somebody had the nerve to rip the tail feathers
out of the trolley car it's a great age
The professors of zoology gather in the meadows
With the palms of their hands they turn back the rainbows
the great magician sets the tomatoes on his forehead
Again thou hauntest castle and grounds
The roebuck whistles the stallion bounds
(And this is how the world is this is all that's ahead of us).

Dr. Huelsenbeck's Mentale Heilmethode

Richard Huelsenbeck, Peter Blegvad, John Greaves, Herbert Kapfer, Regina Moths, Holger Czukay, et al.

CD, Herne (Germany), Rough Trade, 1992.

01. Ready-Tape 57 1:38
02. Wir Machen die Liebe Nach Neuer Art 5:53
03. Militärische Novelle 7:17
04. Rotglühende Bratpfannen 6:14
05. Röhrenhose Rokoko-Neger-Rhythmus 6:26
06. Lieber Hasemann 3:27
07. Ready-Tape 65 0:44
08. Natürlich ist das Schiff Voller Deutscher Spione 7:30
09. Existentialisten 4:25
10. Hottentotten-Kral New York 3:36
11. I Really Was in a State of Malaise 5:09
12. A Dadaist Hippie 4:28
13. Ende Der Welt (Huelsenbeck) 1:40
14. End of the World (Blegvad) 3:56

„*Dr. Huelsenbeck's Mentale heilmethode*, Bayerischer Rundfunk (Rough Trade Germany, produced by Herbert Kapfer and Christoph Lindenmeyer, 1992).

This German-English radio-play version of Huelsenbeck's 'psychological salvation system' explodes all over the place: in readings, cabaret music, and songs, including 'A Dadaist Hippie', 'Existentialisten', 'Hottentotten-kral New York'; in ghostly samples and lectures by Huelsenbeck himself; in 'The End of the World' performed by both Huelsenbeck and Peter Blegvad, the latter in English, as a blues; and in 'Röhrenhose Rokoko-Neger-Rhythmus', a six-and-a-half minute running argument between a faux-Huelsenbeck and others, and himself, over how to pronounce 'Huelsenbeck' — Greil Marcus, *Lipstick Traces*, 1990, izdanje iz 2009, bibliografija, str. 429.

„Ova nemačko-engleska radio verzija Hilzenbekovog 'psihološkog metoda lečenja' eksplodira od početka do kraja: svojim tekstovima, kabaretskom muzikom i pesmama kao što su 'Dadaistički hipi', 'Egzistencijalisti', 'Hotentotsko selo Njujork' (? : 'Hottentotten-kral New York'); sablasnim snimcima i izlaganjima samog Hilzenbeka; pesmom 'Kraj sveta', koju izvode i Hilzenbek i Piter Blegvad, ovaj drugi na engleskom, kao bluz; komadom 'Crnački rokoko ritmovi za tesne pantalonice', raspravom od šest i po minuta, između lažnog Hilzenbeka, njega lično i drugih, oko toga kako se izgovara 'Huelsenbeck'.“ — Greil Marcus, *Lipstick Traces*, 1990, izdanje iz 2009, bibliografija, str. 429.

„Hteo sam da opet budem hipi, dadaistički hipi, u svom stilu, s kratkom kosom i u odelu po meri, ali opet hipi i ništa osim hipija. Ta želja da opet budem neuredan, da se poistovetim s haosom i budem, da se tako izrazim, neupotrebljiv, potpuno me je obuzela... Hteo sam da se vratim u neku vrstu haosa, ne haosa koji ubija već haosa koji je prvi korak ka kreativnosti.“ — Richard Huelsenbeck, „Warum ich Amerika für immer verließ (Zašto sam zauvek napustio Ameriku)“, 1969. Fragmenti se mogu čuti u komadima 9, 11 i 12, u engleskom prevodu („On Leaving America for Good“).

Kompletan CD (jedan od načina): <http://spurensicherung.blogspot.com/2018/07/dr-huelsenbecks-mentale-heilmethode.html>

Preveo i priredio: AG, 2018.
aleksa.golijanin@gmail.com
<http://anarhija-blok45.net>